

# PESTPROTOCOL CBS DE WATERHOF (januari 2023)

## INLEIDING EN DOEL:

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen willen zien en op onze school serieus willen aanpakken. Dit protocol beschrijft hoe wij het pesten willen voorkomen en hoe wij handelen als pestgedrag toch is voorgekomen.

Het **doel** van het pestprotocol is dat:

- alle kinderen zich in de school veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- heldere regels en afspraken die ervoor zorgen dat kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.
- we door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen alle kinderen in de gelegenheid stellen om met veel plezier naar school te gaan!
- We gaan ervan uit dat pesten gemeld wordt bij de leerkracht. Soms vinden kinderen dat moeilijk. Dan kunnen de kinderen pesten melden bij de pestcoördinatoren van de school: Janneke Kristel, Janine Rijkema of Lizanne Verbeek.

## WAT IS PESTEN?

*'Een leerling wordt gepest als hij of zij regelmatig en voor een langere periode is blootgesteld aan negatieve acties van welke soort dan ook door één of meerdere leerlingen. Het pestgedrag heeft de bedoeling fysieke of psychische schade te berokkenen aan anderen via direct of indirect gedrag. Direct kan verbaal (incl. cyberpesten) of fysiek zijn, indirect gedrag houdt negeren in of iemand buitensluiten van de groep.'* (definitie volgens Olweus)

Plagen hoort bij het leven. Het is een sociaal spel, niet altijd even leuk, maar nooit echt bedreigend omdat de partijen gelijkwaardig zijn. Het is incidenteel van aard en een onderdeel van het leren omgaan met elkaar, het ontwikkelen van moreel besef en het leren aangeven en accepteren van grenzen.

Pesten hoort er niet bij. Pesten is een doelbewust proces van sociale uitsluiting en beschadiging in groepen. Hierbij is kwetsen de intentie. Het gebeurt systematisch en heeft grote gevolgen voor de gepeste leerling (sociale of fysieke onveiligheid). Bij pesten is het slachtoffer duidelijk minder sterk dan de dader. Er is sprake van machtsongelijkheid. Pesten gebeurt in de vorm van: uitsluiting, dreigen, intimideren, lichamelijk geweld, afpersing, diefstal en/ of vernieling. Dit heeft een structureel karakter.

## CYBERPESTEN:

We worden helaas ook met cyberpesten geconfronteerd. Cyberpesten is één van de uitingsvormen van pesten en voldoet daarmee aan de hierboven beschreven definitie van pesten.

We onderscheiden diverse manieren van cyberpesten: o.a. anonieme berichten versturen via WhatsApp en/of SMS, schelden, roddelen, bedreigen, ongewenst foto's plaatsen op social media, privé gegevens ongewenst delen, wachtwoorden stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen versturen.

Voor de leerkrachten is het lastig om hier iets mee te doen omdat het meestal in de thuissituatie plaatsvindt. Het is natuurlijk heel vervelend dat de sfeer in de groep hierdoor ook aangetast wordt. We kunnen en willen niet het advies geven om kinderen het gebruik van social media te verbieden. Het is

een gegeven van deze tijd. Wij houden binnen de groep toezicht en stellen onze grenzen op het gebruik van media en verzoeken ouders ook thuis een vinger aan de pols te houden en samen te werken met school om het te laten stoppen.

Tijdens de lessen gericht op ICT vaardigheden besteden we aandacht aan mediawijsheid. Het veilig gebruiken van social media is daarvan onderdeel.

Wanneer wij bemerken dat via social media gepest wordt, is het advies dat wij kinderen geven:

*Als er iets gebeurt dat jij niet wilt, klik weg, verwijder de betreffende persoon want dat is echt geen vriend van je en informeer je leerkracht en ouder(s).*

Ouders kunnen zelf besluiten deze vorm van pesten met de leerkracht te delen, zodat we met elkaar kunnen werken aan een veilig social media klimaat.

## PREVENTIEVE AANPAK

Wij verwachten dat iedereen binnen de school de ander met respect behandelt; leerkrachten, kinderen en ouders. Wij vinden het belangrijk dat kinderen leren zelf verantwoordelijk te zijn voor hun gedrag. In de school en in de klas werken wij constant aan een positief pedagogisch klimaat, positieve omgangsvormen en onderlinge betrokkenheid. Hoe wij dat doen is beschreven in het handboek gedrag (op aanvraag beschikbaar). Op deze manier werken we aan het voorkomen van pestgedrag. De basis van voorkomen ligt in sociaal-emotioneel leren, dat we aan de kinderen aanbieden vanuit de methode Kwink.

Helaas lukt dat nooit voor de volle 100%. Daarom is de volgende aanpak op beide locaties vastgesteld: Iedere melding van pestgedrag wordt serieus genomen. Eerste aanspreekpunt voor zowel leerlingen als ouders is altijd de leerkracht. Bij incidenten worden de volgende stappen ondernomen. Deze aanpak is erop gericht om het gedrag zo snel mogelijk te stoppen.

### Stap 1

Er eerst zelf (en samen) uit proberen te komen, door een gesprek tussen de ruziemakers/pesters te arrangeren.

### Stap 2

De leerling heeft het recht en de plicht het probleem aan de leerkracht voor te leggen als hij er zelf niet uitkomt. De leerkracht heeft een gesprek met de leerling die gepest is en met de leerling die pest en maakt een analyse van de ernst van de situatie. Met beide partijen worden duidelijke afspraken gemaakt om incidenten in de toekomst te voorkomen. Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn, zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem. Iedereen van de groep heeft een rol in het oplossen van het probleem. De leerkracht brengt ouders van betrokken leerlingen op de hoogte en registreert het incident in ParnasSys. Directie en intern begeleider worden op de hoogte gebracht van het plan van aanpak.

### Stap 3 (wordt altijd gezet als stap 2 in werking is getreden)

Na een week vindt een eerste evaluatie plaats. Is het gelukt om de afspraken na te komen? Zo ja, dan worden de afspraken gehandhaafd en twee weken later nogmaals geëvalueerd. Zo nee, dan wordt een plan opgesteld voor de komende weken. Ouders en team worden op de hoogte gebracht. Bij aanhoudend pesten wordt ook de groep op de hoogte gebracht (zie begeleiding meelopers en zwijgende groep).

### Stap 4

Na twee weken wordt de situatie geëvalueerd. Zijn de effecten positief, dan is de aanpak succesvol. Zo niet, dan wordt het plan aangescherpt, waarbij eventueel via de IB-er (externe) hulp kan worden ingeschakeld. Een integrale aanpak is dan van belang: de vijfsporenaanpak.

## VIJF SPOREN AANPAK

Indien er sprake is van pesten gaan we daar actief mee om. Voor de aanpak gelden drie belangrijke uitgangspunten:

- Het plan is integraal: alle partijen worden betrokken (zie vijfsporenaanpak)
- Het probleem wordt structureel aangepakt: analyse maken (probleem en partijen in kaart brengen), plan opzetten, uitvoeren en evalueren.
- Iedereen in de school is verantwoordelijk voor de veiligheid. Alle partijen (leerlingen, medewerkers en ouders) zetten zich daarom ten volle in om het pesten te voorkomen en onmiddellijk te stoppen.

We gaan uit van de aanbevelingen uit de zogenaamde “vijfsporenaanpak”. Deze aanpak richt zich op de vijf partijen die te onderscheiden zijn, wanneer er sprake is van pesten: de gepeste leerling, de pester(s), ouders, de groep en de school.

### SPOOR 1: BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING STEUNEN

- Luisteren naar het verhaal van de leerling, het probleem helder krijgen, de leerling serieus nemen, nagaan hoe de leerling zelf reageert. Wat doet hij voor, tijdens en na het pesten
- Samen met de leerling naar oplossingen zoeken, welke oplossing ziet de leerling zelf indien nodig (in overleg met ouders) externe hulp inschakelen.
- Bespreek dat huilen, boos worden vaak de reactie is die de pester wil
- Gewenst gedrag oefenen met het kind, sterke kanten benadrukken en complimenten geven als je een gedragsverandering ziet.
- De leerling in de gelegenheid stellen met de contactpersoon van de school gesprekken te voeren. Ook deze persoon kan meedenken over oplossingen.

### SPOOR 2: BEGELEIDING AANPAK VOOR DE PESTER

- Praat met de pester en kijk of je inzichten kunt krijgen in de gedachten achter het pesten. Feedback geven: het ongewenste gedrag met de pester bespreken, vertellen wat dit voor een ander betekent, beschuldig het kind niet
- Afspraken maken: welke oplossing stelt het kind zelf voor, grenzen stellen en deze consequent handhaven, zorgen voor vervolggesprekken.
- Begeleiding van de pester: de pester heeft vaak hulp nodig om te werken aan zijn/haar gedrag en zich te ontwikkelen in gewenst sociaal gedrag (evt. door externe hulp). Oefen met het kind de gewenste manier van reageren, benadruk de sterke kanten en complimenteer het kind als het zich anders/beter opstelt.
- Benoem expliciet de consequenties voor het kind als het kind ervoor kiest om het pestgedrag niet te stoppen (schorsings – en verwijderingsprotocol van stichting SCO Delft e.o.\* treedt in werking).

### SPOOR 3: BEGELEIDING MEELOPERS EN ZWIJGENDE GROEP

- Medeleerlingen worden geacht pestgedrag bij de leerkrachten aan te kaarten. Een belangrijke regel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken
- Klassikaal de verschillende rollen in het pestproces bespreken. Pesters hebben ook hulp nodig
- Met de leerlingen praten over pesten en hun eigen rol en gevoel erbij uitspreken
- Met de leerlingen overleggen over mogelijke oplossingen en wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossing, met wederzijds begrip
- Opstellen van aanvullende omgangsregels gericht op het maken van goede keuzes en door de hele klas laten ondertekenen (ouders hierbij betrekken).

#### **SPOOR 4: DE OUDERS STEUNEN (VAN DE GEPESTE LEERLING)**

- Communicatie met ouders openhouden, ouders en school informeren elkaar direct.
- Neem het probleem van uw kind serieus, blijf in gesprek
- Met ouders een gesprek voeren en plan van aanpak opstellen, waarbij ieders rol duidelijk wordt omschreven. Er wordt ook een vervolgspraak gemaakt om de voortgang te bewaken.
- Zo nodig ouders ondersteunen bij een doorverwijzing naar deskundige hulp.
- Vertel uw kind dat hij mag zijn die hij is. Kinderen die gepest worden voelen zich vaak minder waardevol. Het kind moet weer zelfrespect krijgen.

#### **SPOOR 5: ADVIEZEN EN TIPS VOOR DE OUDERS VAN EEN PESTER**

- Raak niet in paniek: elk kind loopt de kans een pester te worden
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet en vertel dat het kind zelf keuzes kan maken
- Besteed extra aandacht aan uw kind
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de aanpak van de school staat
- Laat merken dat u het verschrikkelijk vindt als kinderen elkaar pesten.

#### **WAT DOET DE SCHOOL**

- Het preventieve beleid (handboek gedrag) en de vijfsporenaanpak wordt door iedereen in de school gehanteerd.
- Het pesten wordt door iedereen in de organisatie herkend en aangepakt. Eventuele professionalisering op dit gebied wordt ingezet in samenwerking met de veiligheidscoördinator en intern begeleider.
- Er is sprake van een goede samenwerking en afstemming met partners. Zo nodig worden hiervoor extra afspraken gemaakt.
- Rode kaartenbeleid gericht op zichtbaarheid van de aanpak binnen de groep.

Toevoeging aan beleid m.i.v. oktober 2022 (met instemming van de MR)

- Inzet rode kaart. Deze wordt fysiek meegegeven aan de leerling. De rode kaart wordt gegeven als een leerling grensoverschrijdend gedrag laat zien. Beide ouders, zowel die van de dader als het slachtoffer worden telefonisch op de hoogte gebracht van de ingezette acties gericht op het stoppen van dit gedrag.
- Bij de vijfde rode kaart treedt het schorsingsprotocol in werking:
  1. de leerling ondergaat een interne schorsing van 1-3 dagen buiten de groep (ter beoordeling van de directeur)
  2. bij de zesde rode kaart ondergaat de leerling een externe schorsing van 1-5 dagen (ter beoordeling van de directeur en het bevoegd gezag).

In al deze gevallen worden de ouders voorafgaand aan de schorsing op school uitgenodigd en wordt de schorsing besproken met zowel leerling als ouders.

Na de externe schorsing kan een leerling terugkomen na een gesprek met de ouders en de leerling. Er worden dan duidelijke afspraken gemaakt en de paragraaf gericht op verwijdering worden met beiden besproken.

Bijlage 1:

**TIPS VOOR BEGELEIDERS OM PESTGEDRAG TE SIGNALEREN (ZOWEL GERICHT OP DE GEPESTE ALS OP DE PESTER) : DE GENOEMDE SIGNALLEN KUNNEN WIJZEN OP PESTEN.**

- *Als een kind altijd in de buurt van de leerkracht staat*
- *Wanneer een kind in de pauze vaak alleen staat*
- *Als je waarneemt dat een spel altijd 'toevallig' net begonnen is als het betreffende kind mee wil spelen.*
- *Als je ziet dat een kind eigenlijk altijd met veel jongere kinderen wil spelen*
- *Als blijkt dat een kind liever alleen binnen wil blijven*
- *Wanneer je bemerkt dat andere kinderen zuchten, piepen en/of steunen, als het betreffende kind een idee oppert, dat wel geaccepteerd zou worden indien een ander kind dat idee aangedragen zou hebben*
- *Als je signaleert dat er veel geroddeld wordt in de groep*
- *Als je bemerkt dat andere kinderen zich negatief uitlaten over familieleden van het betreffende kind (denk hierbij aan kleding, haardracht, keuze van de rugzak, verschijningsvorm enz.)*
- *Als andere kinderen negatiever reageren op een fout van het kind. Zeker als dit opvallend anders is dan dat ze doen bij andere klasgenoten*
- *Als je bemerkt dat een kind niet meer naar school wil, of aangeeft zich ziek te voelen (let daarbij vooral op buikpijn!)*
- *Als je van ouders het signaal krijgt dat een kind bepaalde kleding niet meer aan wil hebben naar school, de club of.....*
- *Wanneer een kind opvallend snel boos of prikkelbaar is*
- *Wanneer je van ouders een signaal krijgt dat een kind niet meer buiten wil spelen en zich in huis opsluit*
- *Wanneer je van ouders het signaal krijgt dat hun kind niet (meer) wordt uitgenodigd op partijtjes van klasgenoten.*

januari 2023

\* Zie website SCO Delft e.o. ([www.scodelft.nl](http://www.scodelft.nl))